

Stedelijk College Eindhoven

ANTI-PESTPROTOCOL

**STEDELIJK COLLEGE EINDHOVEN
HENEGOUWENLAAN**

EINDHOVEN

Inhoud

Vooraf	2
Het belang van een anti-pestprotocol	2
PESTEN	3
Wat is pesten?	3
Hoe wordt er gepest?	3
De gepeste leerling	3
De pester	4
De meelopers en andere leerlingen	4
Het aanpakken van pesten	4
Digitaal pesten ofwel cyberpesten	4
Online pesten onderscheidt zich door drie kenmerken.....	4
Bij online pesten krijgt pestgedrag een andere vorm, maar met hetzelfde doel als offline pesten	5
Het stappenplan na een melding van cyberpesten.....	5
HET PESTPROTOCOL	7
Uitgangspunten	7
De vijfsporenaanpak	7
Preventieve maatregelen	8
HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN	9
A. De coach	9
B. De taak van vakdocenten	9
C. De taak van de leerling coördinator	9
D. De rol van de leerlingbegeleider	9
E. De rol van de antipestcoördinator	9
Schorsing	10
Schoolverwijdering	10
Bijlagen	11
Bijlage 1	11
Bijlage 2	13
Bijlage 3	14
Bijlage 4	15
Bijlage 5	17
Bijlage 6	18

Vooraf

Dit is het anti-pestprotocol van het Stedelijk College Eindhoven locatie Henegouwenlaan. Het bevat richtlijnen die ingezet kunnen worden bij geconstateerd pestgedrag en er staan voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.

Het hoofddoel van het protocol is het zoveel mogelijk voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen goed te informeren over ieders rol. Daarnaast heeft het anti-pestprotocol een informatieve en verwijzende functie. Op het Stedelijk College wordt pestgedrag niet geaccepteerd, dit wordt volgens een (vooraf) bepaalde handelwijze aangepakt. Er is een anti-pestcoördinator op school.

Het Stedelijk College wil een zo veilig mogelijk schoolklimaat scheppen. Mede door het scheppen van overzichtelijke en herkenbare eenheden, draagt de organisatie ook bij aan het gevoel van veiligheid.

Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. Dus ook dit pestprotocol zal telkens worden aangepast. Voor de tekst van dit pestprotocol is gebruik gemaakt van pestprotocollen van andere scholen en van het Nationaal Onderwijsprotocol tegen het pesten.

Eindhoven, juni 2024

Petra Font Freide

Het belang van een anti-pestprotocol

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (+ 375.000) in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen (+ 56.000) in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen en jongeren, in het bijzonder door de leraren en door de ouders.

PESTEN

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden bijgestuurd. Volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de omgeving aan te passen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, waardoor het moeilijk is om er grip op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten docenten, medewerkers en leerlingen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen.

Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor leercoaches betekent het dat ze groeps gesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Er kan op verschillende manieren gepest worden. Denk aan verbaal, lichamelijk en via sociale media. Hieronder heeft het Stedelijk een aantal soorten onder elkaar gezet.

- Verbaal: schelden, dreigen, vernederen en belachelijk maken;
- Lichamelijk: duwen, trekken en sjorren aan kleding, schoppen, slaan, krabben, haren trekken en het gebruik van wapens;
- Achtervolgen: opjagen, achterna lopen, in de val lokken, klem zetten en opsluiten;
- Uitsluiting: doodzwijgen, negeren, uitsluiten bij feestjes en groepsopdrachten;
- Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken en fietsen beschadigen;
- Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven en het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen;
- Sociale media: vervelende reacties plaatsen, foto's doorsturen naar derden en foto's en/of teksten zonder toestemming plaatsen.

Tussen plagerij en pesten loopt een onduidelijke grens die voor eenieder verschilt. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat hij of zij als acceptabel beschouwt.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Zij kunnen gepest worden door hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, namelijk in onveilige situaties.

Kinderen die gepest worden hebben vaak andere interesses dan de meeste leeftijdsgenoten, ze doen dingen anders, ze zijn goed in een vakgebied of juist niet. Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te

ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig, onzeker in een groep, durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angsten en onzekerheden worden vaak verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt, waar hij zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken.

De pester

Pestende leerlingen zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterksten in hun groep. Ze zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om om gepest te worden (zo is hun gedachtegang).

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie of negatief voorbeeldgedrag van ouders of verzorgers
- Een negatief zelfbeeld of weinig eigenwaarde.
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid door bijvoorbeeld een traumatische ervaring of zelf gepest te zijn)

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze geen actie ondernemen tegen de pester of hulp inschakelen voor de gepeste.

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school en de omgeving. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

Digitaal pesten ofwel cyberpesten

Online pesten onderscheidt zich door drie kenmerken

1. Ten eerste houdt het pesten nooit op en kan het op elk moment doorgaan, wat de kwetsbaarheid van het slachtoffer vergroot. Bestanden zoals foto's en video's kunnen breed verspreid worden en zijn moeilijk te verwijderen, zelfs als het pesten stopt.
2. Ten tweede vindt online pesten op afstand plaats, waardoor de impact minder zichtbaar is en het pesten ernstiger kan worden. Als het pesten ook op openbare platforms gebeurt, kan het een groot publiek bereiken.
3. Ten derde kan online pesten anoniem gebeuren via nepaccounts, wat pesters een gevoel van minder toezicht geeft. Sommige pesters blijven bewust anoniem, hoewel de meeste hun slachtoffers in het echte leven kennen.

Bij online pesten krijgt pestgedrag een andere vorm, maar met hetzelfde doel als offline pesten

Het grootste verschil met offline pesten is dat online pesten, 7 dagen per week, 24 uur per dag door gaat waardoor slachtoffers het gevoel krijgen nergens veilig te zijn. Online Pesten is niet altijd zichtbaar (kan ook makkelijker anoniem), het betreft vaak het zwart maken of afkraken van iemand door kwetsende opmerkingen, [chanteren met foto's en video's](#). Online pesten lijkt in veel opzichten op ander pestgedrag, maar het vindt plaats in een nieuwe context en kan daarom anders lijken. Het is belangrijk om te beseffen dat de impact van online pesten anders kan zijn, omdat het vaak in de thuisomgeving gebeurt en het bereik online groot kan zijn. Toch draait het bij pesten online om dezelfde elementen: uitsluiting en pijn. De volgende vormen van online pesten komen het meest voor:

- **Uitsluiten:** bijvoorbeeld iemand ongevraagd toevoegen aan of verwijderen uit online groepen of groepsgesprekken, of iemand zomaar blokkeren.
- **Beledigen:** bijvoorbeeld beledigingen onder een foto plaatsen. Pesters spreken dergelijke opmerkingen misschien minder snel hardop uit.
- **Hacken:** bijvoorbeeld een account hacken en het wachtwoord veranderen. Daardoor kan iemand niet meer bij diens sociale contacten. De pester kan zich bovendien voordoen als het slachtoffer. De pester stuurt dan berichten vanuit het gehackte account of wijzigt bijvoorbeeld de profielfoto.
- **Voor gek zetten:** bijvoorbeeld een belastende of ongewenste foto naar de hele klas of het hele sportteam versturen. Zulke foto's worden vervolgens vaak ook weer doorgestuurd. Vaak gaat het om een screenshot of een bewerkte foto. Of de pesters maken een nepaccount onder de naam van de gepeste. Met zo'n nepaccount kunnen zij heel gemakkelijk vervelende informatie verspreiden.
- **Bedreigen:** bijvoorbeeld een bedreigend bericht versturen. Dat kan gemakkelijk anoniem.
- **Stalken:** bijvoorbeeld iemand online lastigvallen of intimideren door die persoon via verschillende kanalen te benaderen.
- **Subtielere vormen:** pesters kunnen subtiele vormen gebruiken om de machtsongelijkheid tussen hen en het slachtoffer kenbaar te maken. Denk hierbij aan negeren, buitensluiten en 'hoektags'. Bij deze laatste vorm wordt iemand in de hoek van een foto getagd, terwijl die persoon niet op de foto staat. Deze subtiele vormen van online pesten zijn minder zichtbaar voor buitenstaanders en opvoeders, waardoor de pester zich sneller onaantastbaar voelt. Het is belangrijk om uit te gaan van wat de gepeste ervaart en om jongeren de ruimte te geven om ervaringen of ongenoegens aan te kaarten. Bied jongeren in het dagelijks leven de mogelijkheid om te praten over hun online ervaringen en wees online aanwezig, zodat jongeren weten dat ze met jou in gesprek kunnen gaan en hun ervaringen kunnen delen.

Het stappenplan na een melding van cyberpesten

1. Bewaar de berichten

Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren kopiëren, print screens maken, WhatsApp-gesprekken opslaan).

2. Blokkeren van de afzender

Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pester kan blokkeren.

3. Probeer de dader op te sporen

4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling

Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.

5. Verwijs ouders en leerling zo nodig door

[Meldknop.nl](https://meldknop.nl) en [Helpwanted.nl](https://helpwanted.nl).

6. Adviseer aangifte

In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (<https://www.slachtofferhulp.nl>), tel: 0900-01 01).

7. Het ondersteuningsteam

Meld de pester en/of de gepeste aan bij het ondersteuningsteam (OT) als er nog vragen zijn of hulp nodig is van bijvoorbeeld een leerlingbegeleider.

HET PESTPROTOCOL

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

Dit protocol is opgesteld aan de hand van de vijfsporenaanpak van het Nationaal onderwijsprotocol. Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- Zorgt dat de directie, de coaches en de docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten;
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is. De sociale veiligheid wordt conform wetgeving gemonitord.
- Organiseert preventieve activiteiten door:
 - Op klasniveau omgangsregels af te spreken en deze actueel bij leerlingen te houden;
 - Leerlingen bewust te maken van omgangsvormen (complimenteren/aanspreken). Het personeel is zich bewust van voorbeeldfunctie;
 - Het onderwerp pesten en digitaal pesten komt regelmatig aan bod in coachlessen;
 - Workshops te organiseren voor leerlingen en ouders en naar behoefte voor medewerkers.

Biedt steun aan de leerling die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen;
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt;
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen;
- Het aanbieden van hulp georganiseerd vanuit de 2e lijnszorg (via aanmelding OT);
- Zo nodig door te verwijzen naar externe hulpverlening.

Biedt steun aan de pester

- Het confronteren van de leerlingen met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester;
- De achterliggende oorzaken boven tafel zien te krijgen;
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag;
- Het aanbieden van hulp georganiseerd vanuit de 2e lijnszorg (via aanmelding OT);
- Zo nodig door te verwijzen naar externe hulpverlening.

Analyseert de groep

- Onderzoeken welke leerlingen worden gepest, welke zijn pester, meeloper, de aanmoediger van pestgedrag, buitenstaander en welke helpen de gepeste leerling;
- Zo nodig worden leerlingen aangesproken op hun rol in de groep;
- Bekeken wordt welke leerlingen ingezet kunnen worden om de gepeste leerling te steunen;
- In het algemeen wordt met de groep gesproken over de rollen die je als leerling aan kunt nemen bij pestgedrag;
- Zo nodig worden er aanvullende afspraken gemaakt om te komen tot een beter groepsklimaat.

Het betrekken van de klas bij het probleem

De coach bespreekt indien nodig met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De coach komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen;
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken;
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind (bijlage 4);
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

1. Elke coach bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
2. In de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere coachlessen of in een topweek.
3. Indien een coach of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
4. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de coach in het leerling dossier in SOM worden genoteerd; dit gebeurt zowel voor de pester als het slachtoffer.

HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

A. De coach

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de coach eerst met de gepeste en later met de pester, apart van elkaar. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage II en III. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
2. De coach bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
3. De coach noteert altijd alle afspraken in SOM bij de betrokken leerlingen.
4. De coach praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
5. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de coach het gedrag aan de leerling coördinator van de leerling(en). Hij overhandigt de leerling coördinator het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.

De coach kan de anti-pestcoördinator of het OT vragen om advies of ondersteuning

B. De taak van vakdocenten

1. Heeft een signalerende taak: wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren.
2. De vakdocent brengt dan de coach op de hoogte van de (mogelijke) peestsituatie en de wijze van afhandelen
3. Noteert het gesignaleerde in SOM bij de betreffende leerlingen.

C. De taak van de leerling coördinator

1. De leerling coördinator neemt de rol van de coach over bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
2. De coördinator heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel driedelig, namelijk:
 - Confronteren (zie bijlage III)
 - Mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
 - Helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
4. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
5. Hij adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis door de leerlingbegeleider.
6. Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van herhalendgedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
7. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
8. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de coach en zet het in SOM.

D. De rol van de leerlingbegeleider

- a. Zij ondersteunt waar nodig coaches en leerling coördinatoren tijdens de verschillende fasen in het proces
- b. Zij biedt op vrijwillige basis individuele begeleiding aan de pester en de gepeste.
- c. Zij verwijst door naar een sociaal-emotionele training voor leerlingen in het eerste en tweede leerjaar.

E. De rol van de antipestcoördinator

1. Monitort de sociale veiligheid in de school en levert een actieve bijdrage aan initiatieven deze te verbeteren.
2. Zorgt voor activiteiten om het anti-pestbeleid gezamenlijk vorm te geven.

3. Heeft een adviserende- en ondersteunende rol bij het voorkomen en oplossen van een peestsituatie tussen leerlingen.
4. Adviseert de schoolleiding over de inzet van preventieve activiteiten en zorgt voor de beschikbaarheid hiervan.
5. Monitort het volgen van het pestprotocol bij acute pestproblemen door de coach en/of leerling coördinator door een actieve benadering.
6. Wijst op belang van het maken van afspraken om de peestsituatie te stoppen en het registreren van deze afspraken in SOM.
7. Monitort of de gekozen aanpak helpend is en adviseert indien nodig bij vaststellen van de maatregelen wanneer afspraken onvoldoende nageleefd worden.
8. Fungeert (in samenwerking met de coach) als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen.

Schorsing

Wanneer het pestgedrag aanhoudt, volgt een interne schorsing van één dag. Daarna krijgt de pestende leerling een langere of externe schorsing. Dit gaat in overleg met de leerling coördinator en eventueel leerplicht.

Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het pestgedrag, liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan schoolverwijdering.

Bijlagen

Bijlage 1

Voorbeeld van een pestcontract

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.
Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

1. Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet
2. Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen
3. Ik blijf van de spullen van een ander af
4. Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter
5. Ik bedreig niemand, ook niet met woorden
6. Ik neem geen wapens of drugs mee naar school
7. Ik gebruik geen geweld
8. Als iemand mij hindert vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen
9. Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp

Of

Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten

Het Nationaal onderwijsprotocol tegen Pesten beoogt via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen te verbeteren.

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

1. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (+ 375.000) in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen (+ 56.000) in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen en jongeren, in het bijzonder door de leraren en door de ouders.

2. Het bevoegd gezag en directie gaan, om een passend en afdoend antwoord te vinden op het pestprobleem, uit van een zo goed mogelijke samenwerking tussen leraren, ouders en leerlingen, gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op samenwerking.

3. Onze school wenst een samenwerking, zoals bedoeld onder punt 2, ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en te onderhouden.

4. De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich daarom het volgende te doen:

- het werken met de ‘vijfsporenaanpak’;
- het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het pestprobleem;
- het bewust maken en bewust houden van de (levenslange) gevolgen van pesten;
- een gerichte voorlichting over de preventie en de aanpak van het pesten aan alle ouders van de school;
- het zorgen voor een voor iedere aan de school verbonden persoon toegankelijke, actuele

informatie over het pestprobleem, met als speciaal aandachtspunt informatie voor de leerlingen;

- het beschikbaar stellen van geld waarmee de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, activiteiten voor ouders, de aanschaf van boeken en andere informatie wordt bekostigd;
- het invoeren van een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem op school, zodat probleemgedrag bij leerlingen zo vroeg mogelijk kan worden onderkend en tegengegaan.

5. De ondertekenaars verklaren zich in principe bereid tot deelname aan een periodieke zelfevaluatie (bijvoorbeeld de PestTest ®) binnen een door de medezeggenschapsraad vastgestelde termijn.

6. Als het protocol is ondertekend, wordt een kopie op een duidelijk zichtbare plaats opgehangen in de school. De tekst van het protocol wordt verder bekend gemaakt via een mail.

7. Het bevoegd gezag en de directie zorgen er verder voor dat naar aanleiding van de ondertekening van dit protocol een beleid tegen het pesten wordt geformuleerd. Dit beleid wordt in het schoolplan en de schoolgids opgenomen.

Naam en plaats van de school:

Getekend namens:

Bevoegd gezag Directie/personeel

.....

Medezeggenschapsraad Ouderraad/oudervereniging Leerlingenraad

.....

Bijlage 2

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want **niemand mag een ander klein maken.**

Bijlage 3

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.

Confronteren is

- Probleemgericht en richt zich op gedrag dat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de leukste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met bekritisieren.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Bijvoorbeeld: Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. **Zeg nooit: Je bent heel gemeen.** Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom. Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?

Bied zo nodig hulp aan van de leercoach/ leerlingbegeleider (op vrijwillige basis)

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage 4

Leidraad voor de ouders

Informatie voor ouders van gepeste kinderen

- Wat kunnen signalen zijn van pesten?

- Niet meer naar school willen;
- Niets meer over school vertellen;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of niet meer bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen gaan slapen; vaker wakker worden of nachtmerries hebben; bedplassen;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een club willen/durven gaan;
- Bepaalde kleren niet meer aan willen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures creëren om niet naar school te hoeven.

- Wat kunnen ouders/verzorgers zelf doen?

- Neem uw kind serieus en zeg dat u samen met anderen gaat proberen het pesten te laten stoppen;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leercoach bespreken;
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt;
- Probeer uw kind uit te leggen waarom kinderen pesten;
- Samen praten over pesten kan ook via een boek of een film over het onderwerp;
- Vertel dat volwassenen vaak niets doen, omdat ze niet zien dat er gepest wordt of omdat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost;
- Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. Pesten is soms een gewoonte geworden, die moeilijk af te leren is;
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat;
- Als u er van uw kind met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat de school het zorgvuldig zal aanpakken. Voordat u dit belooft, is het raadzaam te vragen wat de school doet;
- Beloon uw kind en help het zijn/haar zelfrespect terug te krijgen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team) sport;
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: "Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?";
- Houd regelmatig en intensief contact met de leercoach van uw kind;
- Als uw kind echt lijdt onder het pesten en dat ten koste gaat van het zelfvertrouwen, kan hulp van een deskundige nodig zijn. Dit kan individueel of mogelijk in een sociale vaardigheidstraining;
- Houd het niet stil, maar onderneem actie!

Informatie voor ouders van pestende kinderen

- Neem het probleem serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed aandacht aan uw kind;

- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Bekijk samen met uw kind een film over pesten;
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan;
- Houd regelmatig en intensief contact met de leercoach van uw kind;
- Ook zijn er mogelijkheden om uw kind aan een sociale vaardigheidstraining te laten meedoen.

Informatie hierover is op te vragen bij de leercoach en de ondersteuningscoördinator.

Bijlage 5

Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt;
- Gebruik een apart emailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een emailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft;
- Gebruik altijd een bijnaam als chat;
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet gemakkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site;
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt;
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug;
- Ga weg uit het gesprek als er iets vervelends gebeurt;
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst;
- Bel of app/chat niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten;
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail;
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van sociale media kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden;
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je camera/webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen online pesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden;
- Reageer niet op pestberichten of andere digitale pesterijen. Verwijder het bericht zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten;
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om appjes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren;
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. • Ga naar je coach of leerling coördinator toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen;
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: <https://www.pestenslaf.nl/>.

Bijlage 6

Links voor bruikbare adressen bij pesten

- www.stoppesten.nu
- www.weektegenpesten.nl
- www.omgaanmetpesten.nl voor leerlingen, ouders en professionals
- www.pestweb.nl Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
- www.schoolenveiligheid.nl Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid en adviseert schoolleiders, leraren/docenten, mentoren, leerlingbegeleiders, vertrouwens (contact)personen, onderwijsondersteunend personeel, enz.

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school

- www.mijnkindonline.nl Stichting Mijn Kind Online is een kenniscentrum jeugd en (digitale) media en doet onderzoek naar hoe jeugd tussen 2 en 18 jaar omgaat met nieuwe media en adviseert daar ouders over
- www.nji.nl/pesten/wat-kan-ik-doen-tegen-online-pesten Misschien word je online gepest. Of misschien ken je iemand die online wordt gepest. Op deze pagina geven we tips over wat je kunt doen.
- www.stopdigitaalpesten.nl tips en informatie hoe te handelen

Films met als thema pesten

- Wonder (2017)
- Cuardas (2018)
- Bully (2011)
- An American Girl : Chrissa Stands Strong (2009)
- 13 Reasons why (2017)
- Boskamp's (2015)
- Bluebird (2004)
- Mean creek (2005)
- Mean girls (2006)
- Ben X (film over student met Autisme spectrum problematiek)
- Spijt (2013)

Boeken met als thema pesten

- Amber Groneschild: Vecht voor jezelf
- Carry Slee: Spijt!
- Ellen Tijsinger: Morgenster
- Peter Pohl: We noemen hem Anna
- Jan de Zanger: Hadden we er maar wat van gezegd!
- Aidan Chambers: Tirannen
- Evert Hartman: Oorlog zonder vrienden

Via deze link zijn nog meer boeken te vinden <https://www.stoppestennu.nl/boeken-over-pesten-12>